

اثر کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی بر کارایی سرمایه گذاری

* سید عباس هاشمی

** سعید صمدی

*** ریحانه هادیان

چکیده

در دنیای تجارت کنونی، شرکتها جهت حل مشکلات اقتصادی خود نیازمند راهکارهای مناسب جهت استفاده بهتر از امکانات و ثروت‌های خود می‌باشند. یکی از راه کارهای مهم، بسط و توسعه سرمایه گذاری است. با توجه به محدودیت منابع، علاوه بر مسئله توسعه سرمایه گذاری، افزایش کارایی سرمایه گذاری از جمله مسائل بسیار مهم می‌باشد. از این رو در پژوهش حاضر، براساس مبانی نظری و ادبیات موضوع به بررسی دو عامل اثرگذار بر کارایی سرمایه گذاری، یعنی کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی پرداخته شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از مدل‌های رگرسیون چندمتغیره و داده‌های ترکیبی استفاده شده است. نمونه آماری برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، متشکل از ۱۰۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، طی دوره زمانی ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۱ است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، با افزایش کیفیت گزارشگری مالی و همچنین با کوتاه‌تر شدن سرسید بدھی، کارایی سرمایه گذاری بهبود می‌یابد. این یافته‌ها سازگار با مبانی نظری است. همچنین اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه گذاری برای شرکت‌هایی که سرسید بدھی کوتاه‌تری دارند، ضعیف‌تر است. به بیان دیگر تأثیر مثبتی که گزارشگری مالی با کیفیت و کوتاه بودن سرسید بدھی بر کارایی سرمایه گذاری دارند، تا حدودی جایگزین یکدیگر هستند.

واژگان کلیدی: کارایی سرمایه گذاری، کیفیت گزارشگری مالی، سرسید بدھی.

* دانشیار گروه حسابداری دانشگاه اصفهان

** استادیار گروه اقتصاد دانشگاه اصفهان

*** دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه اصفهان (نویسنده مسئول) reyhanehhadian@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۹/۲۵ تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۹/۱۳

مقدمه

سرمایه‌گذاری شرکت‌ها در زمینه‌های مختلف، همواره به عنوان یکی از راه‌های مهم توسعه شرکت‌ها و جلوگیری از رکود و عقب ماندگی، مورد توجه بوده است. در این میان، محدودیت در منابع موجب شده است تا علاوه بر توسعه سرمایه‌گذاری، افزایش کارایی سرمایه‌گذاری از اهمیت فراوانی برخوردار باشد (تفقی، معتمدی فاضل، ۱۳۹۰). اعتقاد بر این است که عدم تقارن اطلاعاتی به اصطکاک بازار و عدم کارایی سرمایه‌گذاری می‌افزاید (فازاری و همکاران^۱، ۱۹۹۸). از این رو پژوهش‌های مختلفی به بررسی کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌ها و مکانیسم‌های اثرگذار بر آن پرداختند. برخی از این پژوهش‌ها (همانند بیدل و هیلاری^۲؛ مک‌نیکلاس و استابن^۳، ۲۰۰۸؛ خدایی و یحیایی، ۱۳۸۹) بیان کردند که کیفیت گزارشگری مالی بالا، به کاهش مساله انتخاب نادرست و خطر اخلاقی منجر می‌شود، مدیران فرصت‌های سرمایه‌گذاری را بهتر شناسایی می‌کنند و از این رو کارایی سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابد. از دیگر مکانیسم‌های اثرگذار بر کارایی سرمایه‌گذاری که کمتر مورد بررسی قرار گرفته است، سرسید بدھی است (فلاتری^۴، ۱۹۸۶؛ برگر و ادل^۵، ۱۹۹۸). مدل‌های تئوریک پیش‌بینی کرده‌اند که انعطاف‌پذیری بیشتر بدھی‌های کوتاه مدت در بهبود ناکارایی سرمایه‌گذاری مفید است. زیرا هرچه سرسید بدھی کوتاه‌تر باشد، تناوب تجدید قراردادهای بدھی بیشتر می‌شود و از این رو نظرارت اعتباردهنده‌گان بر عملکرد مدیر و تصمیمات مرتبط با سرمایه‌گذاری منابع شرکت افزایش می‌یابد. بنابراین مدیران ملزم به اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری بهینه‌تر می‌گردند و کارایی سرمایه‌گذاری بیشتر می‌شود. به طور خلاصه می‌توان گفت که طبق مبانی نظری با افزایش کیفیت گزارشگری مالی، عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیران و مالکان کاهش می‌یابد. همچنین هرچه سرسید بدھی کوتاه‌تر باشد عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیر و اعتباردهنده‌گان کاهش می‌یابد. در نتیجه این دو عامل، با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری می‌گردد.

بر این اساس، در این پژوهش به بررسی تاثیر کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی بر کارایی سرمایه‌گذاری پرداخته شده است. همچنین اثرات تعاملی این دو مکانیسم بر

-
1. Fazzari et al
  2. Biddle, Hilary
  3. McNichols, Stubben
  4. Flannery
  5. Berger, Udell

کارایی سرمایه‌گذاری مورد آزمون قرار گرفت و بررسی گردید که با کاهش سرسید بدھی، اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری تقویت می‌شود یا تضعیف می‌گردد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

بر اساس تئوری نوکلاسیک، شرکت‌ها به منظور حداکثر کردن ارزش خود باید تا زمانی سرمایه‌گذاری کنند که منافع نهایی و هزینه‌ی نهایی این سرمایه‌گذاری برابر شود (هایاشی^۱، ۱۹۸۲). اما براساس مکتب کینزی، که میزان سرمایه‌گذاری بر اساس اولویت رشد یا امنیت مالی تعیین می‌شود (گوردن^۲، ۱۹۹۲) و چارچوب نمایندگی (مایرز^۳، ۱۹۹۷) که مساله عدم تقارن اطلاعاتی را در نظر می‌گیرد، شرکت‌ها ممکن است از سطوح بهینه‌ی سرمایه‌گذاری خود فاصله بگیرند و اینگونه دچار ناکارایی سرمایه‌گذاری شوند.

از دیدگاه تئوری نمایندگی، مکانیسم‌های کنترلی مختلفی مثل کیفیت گزارشگری مالی و افشا وجود دارد که عدم تقارن اطلاعاتی و ریسک اطلاعاتی را کاهش می‌دهند و نظارت بر فعالیت‌های مدیران به منظور کاهش رفتارهای فرست طلبانه‌ی آنها را تقویت می‌کنند (هپ و توomas^۴، ۲۰۰۸؛ قائمی و وطن پرست، ۱۳۸۴). پژوهش‌های گوناگونی برخی از این مفاهیم را مانند کاهش هزینه سرمایه و هزینه بدھی، دسترسی به بازار بدھی و اثر گذاری بر شرایط آن مثل هزینه‌ی کمتر، سرسید طولانی تر و کاهش تضمین‌های لازم را بررسی کرده‌اند (حساس یگانه و امیدی، ۱۳۹۳؛ فرانسیس و همکاران^۵، ۲۰۰۴؛ ستایش و همکاران، ۱۳۹۰؛ باراث و همکاران^۶، ۲۰۰۸). در این ارتباط، جریانی از پژوهش‌ها به اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری پرداخته‌اند (همانند چن و همکاران (۲۰۱۳)؛ بیدل و همکاران (۲۰۰۹)؛ خدایی و یحیایی (۱۳۸۹)؛ مدرس و حصارزاده (۱۳۸۷)). از آنجایی که کیفیت گزارشگری مالی بالاتر منجر به نظارت و پاسخگویی بهتر مدیران می‌شود و عدم تقارن اطلاعاتی، انتخاب نادرست و خطر اخلاقی را کاهش می‌دهد، می‌تواند کارایی سرمایه‌گذاری را افزایش دهد. از سوی دیگر، کیفیت گزارشگری مالی

1. Hayashi.
2. Gordon
3. Myers
4. Hope & Thomas
5. Francis et al
6. Bharath et al

منجر می‌شود که مدیران قادر باشند از طریق شناسایی بهتر پروژه‌های سرمایه‌گذاری، تصمیمات سرمایه‌گذاری موثرتری اتخاذ کنند.

نقش بدھی در کاهش اعمال اختیار توسط مدیریت و تنظیم تصمیمات سرمایه‌گذاری در ادبیات مطرح شده است و شواهدی مبنی بر اینکه کارایی سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد، وجود دارد (گماریز و بلاستا^۱، ۲۰۱۳). ادبیات همچنین بر روی نقشی که سرسید بدھی در شرایط عدم اطمینان ایفا می‌کند تاکید کرده و نشان داده شده که استفاده از بدھی کوتاه مدت مکانیسمی است که منجر به کاهش هزینه‌های نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی میان سهامداران، اعتباردهندگان و مدیران می‌شود. به بیان دیگر بدھی کوتاه مدت مشکل سرمایه‌گذاری کمتر از واقع را کاهش می‌دهد. سرمایه‌گذاری کمتر از واقع ناشی از تضاد بین اعتباردهندگان و سهامداران است. این گزینه فرصتی را برای وام دهندگان و شرکت‌ها برای تجدید قرارداد و کاهش هزینه‌های نمایندگی فراهم می‌سازد (حاجیها و اخلاقی، ۱۳۹۱). در مورد وام گیرنده فلانتری (۱۹۸۶) بیان می‌کند، شرکت‌هایی که پروژه‌های سرمایه‌گذاری نسبتاً سودآوری دارند، استفاده از بدھی کوتاه مدت را ترجیح می‌دهند. زیرا اینگونه به بازار علامت مثبت می‌دهند و عدم تقارن اطلاعاتی کاهش می‌یابد. همچنین وام دهنده به دلیل وجود عدم تقارن اطلاعاتی، تمایل بیشتری به دادن وام‌های با سرسید کوتاه‌تر دارد. چون می‌تواند بر شرکت بهتر نظارت کند. کوتاه بودن سرسید بدھی از این لحاظ منجر به نظارت بهتر بر مدیران می‌گردد که تناوب تجدید قراردادهای بدھی را بیشتر می‌کند. در نتیجه اعتباردهندگان ارتباط نزدیک‌تری با شرکت خواهند داشت و قادر خواهند بود عملکرد شرکت را به خوبی بررسی کنند. در این شرایط اعتباردهندگان در مورد اینکه دوباره قرارداد بدھی را تجدید کنند یا اینکه شروط آن را تغییر دهند تصمیم گیری می‌کنند. بنابراین انتظار بر این است که استفاده بیشتر از بدھی کوتاه مدت عدم تقارن اطلاعاتی و انتخاب نادرست را کاهش دهد. چایلد و همکاران^۲ (۲۰۰۵) پیش بینی کردند که با افزایش نسبت بدھی کوتاه مدت به کل بدھی و در نتیجه کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، اعتباردهندگان قادر خواهند بود قرارداد بدھی را برحسب انحرافات شرکت از استراتژی حداکثر کردن ارزش، قیمت گذاری کنند. بنابراین مدیران

1. Gomariz & Ballesta
2. Child et al

ملزم خواهند شد گزینه‌های مختلف سرمایه‌گذاری را در راستای حداکثر کردن ارزش شرکت، اتخاذ کنند. در نتیجه کارایی سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابد.

با توجه به اینکه بر طبق مبانی نظری انتظار می‌رود هردو مکانیسم کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی، کارایی سرمایه‌گذاری را افزایش دهنده، در این پژوهش به رابطه‌ی تعاملی آن‌ها نیز پرداخته می‌شود. یعنی بررسی می‌گردد که آیا وجود بدھی کوتاه مدت، اثری که کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری دارد را تقویت می‌کند یا تضعیف. از این جنبه، اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری ممکن است در نتیجه وجود بدھی کوتاه مدت تضعیف شود. زیرا از طریق بدھی کوتاه مدت، اعتباردهندگان قادرخواهند بود نقش ناظری خود بر مدیران را اعمال کنند. پس انتظار می‌رود اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی که سرسید بدھی‌های آن‌ها کوتاه‌تر است ضعیف‌تر باشد. زیرا اطلاعات عمومی که به وسیله‌ی کیفیت گزارشگری مالی تهیه می‌شود و اطلاعات خصوصی که در نتیجه وجود بدھی کوتاه مدت افشا می‌شود احتمالاً قابل جایگزینی هستند. اما اگر نقش مثبت اطلاعات عمومی و اطلاعات خصوصی بر کارایی سرمایه‌گذاری مکمل باشند، تاثیر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری برای شرکت‌هایی که بدھی کوتاه مدت بیشتری دارند ممکن است بیشتر باشد. در واقع اگر اطلاعات خصوصی به دست آمده توسط اعتباردهندگان مکمل اطلاعات عمومی باشد که گزارشگری مالی با کیفیت تهیه می‌کند، کوتاه شدن سرسید بدھی باعث شود کیفیت گزارشگری بهبود پیدا کند. بنابراین هر چه شرکت بدھی کوتاه مدت بیشتری داشته باشد اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابد.

در مورد تاثیر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری، پژوهش‌های متعددی صورت گرفته است و اغلب آنها به این نتیجه رسیده‌اند که با افزایش کیفیت گزارشگری مالی، کارایی سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابد.

گماریز و بلاستا (۲۰۱۳) اثر کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی را بر کارایی سرمایه‌گذاری بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که افزایش کیفیت گزارشگری مالی و کاهش سرسید بدھی، کارایی سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد. همچنین در مورد شرکت‌هایی که بدھی کوتاه مدت کمتری دارند، اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری کمتر است.

چن و همکاران (۲۰۱۳) نیز به بررسی رابطه‌ی کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری پرداختند. بدین منظور این محققان رفتار سرمایه‌گذاری شرکت‌هایی که بر اساس قانون ساربینر آکسلی، نقاط ضعف سیستم کنترل داخلی خود را افشا می‌کردند بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که پس از این افشا، کارایی سرمایه‌گذاری این شرکت‌ها افزایش یافته است.

بیدل و همکاران (۲۰۰۹)، اثر کیفیت گزارشگری مالی را بر دو وضعیت ناکارای سرمایه‌گذاری یعنی سرمایه‌گذاری بیش از حد و کمتر از حد بررسی کردند و نتایج این پژوهش نشان داد که کیفیت گزارشگری مالی بالاتر به شرکت‌هایی که دچار مشکل سرمایه‌گذاری کمتر از حد هستند کمک می‌کند تا سرمایه‌گذاری خود را افزایش دهند و به شرکت‌های دارای سرمایه‌گذاری بیش از حد، کمک می‌کند سطح سرمایه‌گذاری خود را کاهش دهد.

بیدل و هیلاری (۲۰۰۶) با استفاده از نماگر کیفیت اقلام تعهدی بر اساس مدل فرانسیس و همکاران (۲۰۰۴) نشان دادند که چگونه کیفیت اطلاعات حسابداری به سرمایه‌گذاری در سطح شرکت‌ها مربوط است. نتایج این پژوهش بیانگر آن بود که کیفیت حسابداری بالا، کارایی سرمایه‌گذاری را از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و وام دهنده‌گان و تامین کننده‌گان خارج از سازمان افزایش می‌دهد.

وردى^۱ (۲۰۰۶) در پژوهشی به بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری پرداخت. وی کیفیت گزارشگری مالی را با استفاده از مدل جونز و از طریق نماگر کیفیت اقلام تعهدی بررسی نمود و نشان داد که شاخص‌های کیفیت گزارشگری مالی هم با سرمایه‌گذاری کمتر از حد و هم با سرمایه‌گذاری بیش از حد رابطه‌ی منفی دارد.

بادآور و تقی زادی (۱۳۹۲) به بررسی رابطه میان کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایه‌گذاری پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که بین کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایه‌گذاری ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. بدین ترتیب، بهبود کیفیت حسابرسی با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیریت و سرمایه‌گذاران و برطرف کردن مشکلات نمایندگی، به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری منجر می‌شود.

سلیمانی امیری و فرشی (۱۳۹۱)، به بررسی اثر تامین مالی از بانک و اهداف مالیاتی بر رابطه کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که کیفیت گزارشگری مالی با سرمایه‌گذاری بیش از حد و کمتر از حد رابطه منفی دارد. همچنین کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌هایی که عمدتاً از بانک تامین مالی می‌کنند با سرمایه‌گذاری بیش تر از حد و کمتر از حد رابطه منفی دارد و در شرایط فشار مالیاتی، کیفیت گزارشگری مالی باعث افزایش کارایی سرمایه‌گذاری نمی‌شود.

خدایی و یحیایی (۱۳۸۹) یک رابطه منفی بین کیفیت گزارشگری مالی و عدم کارایی سرمایه‌گذاری گزارش کردند. نتایج این محققان نشان داد که بین کیفیت گزارشگری مالی و سرمایه‌گذاری کمتر از حد رابطه منفی و معناداری وجود دارد، همچنین بین کیفیت گزارشگری مالی و سرمایه‌گذاری بیش از حد رابطه منفی است اما معنادار نمی‌باشد.

فروغی و صادقی (۱۳۸۹) به بررسی یکی دیگر از مکانیسم‌های اثرگذار بر کارایی سرمایه‌گذاری یعنی محافظه‌کاری پرداختند. نتایج حاصل از آزمون فرضیات پژوهش از یک طرف گویای وجود رابطه معنی‌دار و منفی بین محافظه‌کاری و سرمایه‌گذاری بیش از حد در دارایی‌های سرمایه‌ای و از طرف دیگر یانگر وجود رابطه معنی‌دار و مثبت بین کارایی سرمایه‌گذاری و محافظه‌کاری بود.

مدرس و حصارزاده (۱۳۸۷) رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که نه تنها آن دسته از شرکت‌هایی که دارای سطح بالاتری از کیفیت گزارشگری مالی می‌باشند، از سرمایه‌گذاری‌های کاراتری بهره می‌جویند، بلکه کیفیت گزارشگری بالاتر، خود موجب کاراتر شدن سرمایه‌گذاری می‌گردد.

اگرچه در مورد اثری که کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری دارد، پژوهش‌های نسبتاً زیادی انجام شده است، اما در ایران در مورد اثری که سرسید بدھی بر کارایی سرمایه‌گذاری دارد تاکنون پژوهش‌های کمی صورت گرفته است. بنابراین هدف اصلی این پژوهش، بررسی تاثیر سرسید بدھی بر کارایی سرمایه‌گذاری و همچنین اثر آن بر رابطه‌ی کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری است.

فرضیه‌های پژوهش

همان گونه که در مبانی نظری تشریح شد، کیفیت گزارشگری مالی، هزینه‌های انتخاب نادرست را با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت و سهامداران و در بین سهامداران کاهش می‌دهد و بر این اساس منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری می‌شود. بر اساس استدلال‌های بیان شده، اولین فرضیه این پژوهش به صورت زیر تدوین شده است:

هرچه کیفیت گزارشگری مالی بالاتر باشد، کارایی سرمایه‌گذاری بیشتر می‌شود.

از دیگر معیارهای اثر گذار بر کارایی سرمایه‌گذاری که در این پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرد سرسید بدھی است. بر طبق مبانی نظری، هرچه سهم بدھی‌های کوتاه مدت از کل بدھی در یک شرکت بیشتر باشد (سرسید بدھی‌های شرکت کوتاه‌تر باشد)، نظارت اعتباردهندگان افزایش می‌یابد و عدم تقارن اطلاعاتی مربوط به فرصت‌های سرمایه‌گذاری میان اعتباردهندگان و شرکت کم می‌شود. بنابراین انتظار می‌رود کارایی سرمایه‌گذاری‌های شرکت افزایش یابد. در نتیجه فرضیه دوم این پژوهش به صورت زیر مطرح شده است:

هرچه میزان استفاده از بدھی کوتاه مدت بیشتر باشد، کارایی سرمایه‌گذاری بیشتر است.

در نهایت در این پژوهش به رابطه‌ی تعاملی این دو معیار پرداخته می‌شود. همانگونه که بیان شد، بر طبق مبانی نظری از یک سو می‌توان انتظار داشت که با کاهش سرسید بدھی، رابطه کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری تضعیف شود. این در صورتی است که اطلاعات عمومی تهیه شده توسط گزارشگری مالی با کیفیت و اطلاعات خصوصی ناشی از قراردادهای بدھی کوتاه مدت قابل جایگزینی باشند. از سوی دیگر در صورتی که این اطلاعات عمومی و خصوصی مکمل باشند، می‌توان انتظار داشت که با کاهش سرسید بدھی رابطه مذکور تقویت شود. اما در این پژوهش با تکیه بر نتایج پژوهش‌های قبلی همانند گماریز و بلاستا (۲۰۱۳) که نشان دادند کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی سازوکارهای تا حدودی جایگزین در افزایش کارایی سرمایه‌گذاری هستند، فرضیه سوم بدین صورت مطرح شده است:

هرچه میزان استفاده از بدھی کوتاه مدت بیشتر باشد، اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری ضعیف‌تر است.

روش پژوهش

با توجه به اهمیت و کاربرد نتایج این پژوهش، که می‌تواند زمینه مناسب‌تری را برای اتخاذ تصمیمات اقتصادی صحیح فراهم آورد، پژوهش حاضر از لحاظ هدف، از نوع پژوهش‌های کاربردی است. همچنین از نظر ماهیت و روش از نوع توصیفی- همبستگی است و در آن از مدل‌های رگرسیون چندمتغیره و داده‌های ترکیبی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های مطرح شده استفاده می‌شود. در این پژوهش برخی از متغیرها از داده‌های خام استخراج شده‌اند مانند سرسید بدھی، سرمایه‌گذاری و جریانات نقد عملیاتی شرکت و برخی دیگر پس از پردازش و تحلیل‌های آماری از متغیرهای دسته اول استخراج شده‌اند. این متغیرها شامل دو متغیر کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری است. متغیرهای پژوهش را می‌توان در سه گروه متغیر وابسته، متغیرهای مستقل و کنترلی طبقه‌بندی کرد.

متغیرها و مدل‌های مورد استفاده

متغیر وابسته

در این پژوهش شاخص کارایی سرمایه‌گذاری به عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته می‌شود. به طور مفهومی، کارایی سرمایه‌گذاری به معنای اجرایی کردن کلیه پروژه‌های سرمایه‌گذاری است که سودآوری ثابت دارند. بیدل و همکاران (۲۰۰۹) مدلی برای پیش‌بینی مقدار سرمایه‌گذاری بر حسب فرصت‌های سودآوری ارائه دادند. در این مدل سطح سرمایه‌گذاری موردنظر بر مبنای فرصت‌های رشد شرکت محاسبه می‌شود. براساس این مدل وقتی کارایی سرمایه‌گذاری وجود دارد که هیچ انحرافی از سطح سرمایه‌گذاری مورد انتظار وجود نداشته باشد. اما زمانی که میزان سرمایه‌گذاری شرکت از این مقدار انحراف داشته باشد، شرکت دچار ناکارایی سرمایه‌گذاری است. مشابه با تحقیق بیدل و همکاران (۲۰۰۹)، در ایران نیز پژوهش‌های مختلفی به منظور تخمين سطح سرمایه‌گذاری مورد انتظار از مدل مبتنی بر فرصت‌های رشد(ثقفی و عرب مازار (۱۳۸۹) و خدایی و یحیایی (۱۳۸۹)) استفاده کرده‌اند. سليمانی امیری و فرشی (۱۳۹۱) به تبعیت از چن و همکاران (۲۰۱۰) و بر مبنای این استدلال که رابطه بین سرمایه‌گذاری و رشد درآمد می‌تواند بین کاهش درآمد و افزایش درآمد متفاوت باشد از الگوی رگرسیون خطی مقطعی به صورت رابطه (۱) استفاده کردند:

$$\text{Investmet}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{NEG}_{i,t-1} + \beta_2 \text{SalesGrowth}_{i,t-1} + \beta_3 \text{NEG} \times \text{SalesGrowth}_{i,t-1} + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

در این مدل $\text{Investment}_{i,t}$ کل سرمایه‌گذاری شرکت i در سال t است که به صورت خالص افزایش در دارایی‌های مشهود و نامشهود که برمبای کل دارایی دوره قبل مقیاس بندی شده است تعریف می‌شود. $\text{SalesGrowth}_{i,t-1}$ نرخ تغییر در فروش شرکت i از $t-2$ تا $t-1$ است. اگر رشد درآمد منفی باشد، برابر با یک و در غیر اینصورت برابر با صفر است. در این پژوهش، مشابه با سلیمانی امیری و فرشی (۱۳۹۱) کارایی سرمایه‌گذاری از طریق رابطه‌ی (۱) اندازه‌گیری می‌شود. این مدل به صورت مقطعي تخمین زده می‌شود. جز خطای مدل رگرسیون منعکس کننده انحراف از سطح سرمایه‌گذاری مورد انتظار است و از این جز به عنوان یک نماگر برای ناکارایی سرمایه‌گذاری استفاده می‌شود. متغیر وابسته مدل اصلی این پژوهش یعنی کارایی سرمایه‌گذاری ($\text{InvEff}_{i,t}$) به صورت قدرمطلق این جز خطأ ضرب در (۱) اندازه‌گیری می‌شود. بنابراین هرچه مقدار آن بزرگتر باشد، کارایی سرمایه‌گذاری بیشتر است.

متغیرهای مستقل

یکی از متغیرهای مستقل در این پژوهش شاخص کیفیت گزارشگری مالی است. به منظور تخمین کیفیت گزارشگری مالی بر مبنای پژوهش‌های قبلی (گماریز و بالستا، ۲۰۱۲؛ چن و همکاران، ۲۰۱۰؛ سلیمانی امیری و فرشی، ۱۳۹۱)، از سه معیار متفاوت استفاده می‌شود و همچنین با استاندارد کردن این سه معیار و محاسبه‌ی میانگین آن‌ها، یک آماره (Aggreg_{i,t}) برای اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی محاسبه می‌شود. اولین معیار با استفاده از مدل اقلام تعهدی اختیاری که بر پایه مدل جونز (۱۹۹۱) قرار دارد، به صورت رابطه (۲) به دست می‌آید:

$$\text{TA}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta \text{Sales}_{i,t} + \beta_2 \text{PPE}_{i,t} + \beta_3 \Delta \text{CFO}_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (2)$$

در این مدل $\text{TA}_{i,t}$ کل اقلام تعهدی است که به صورت تغییر در دارایی‌های جاری غیرنقد منهی تغییر در بدھی‌های جاری منهی استهلاک به دست می‌آید. $\Delta \text{Sales}_{i,t}$ تغییر در درآمد است. $\text{PPE}_{i,t}$ بیانگر اموال ماشین‌آلات و تجهیزات و $\Delta \text{CFO}_{i,t}$ تغییر در وجه

نقد عملیاتی است. به منظور همگن کردن این متغیرها، کلیه‌ی آن‌ها تقسیم بر کل دارایی سال قبل شده‌اند. این مدل به صورت مقطعی برآورد شده و اولین معیار کیفیت گزارشگری مالی، به صورت قدرمطلق جز خطای این معادله ضرب در ۱- محاسبه می‌شود. بنابراین هرچه این مقدار بیشتر باشد، کیفیت گزارشگری مالی بیشتر است

$$(\text{FRQ\_KASZ}_{i,t} = -|\varepsilon_{i,t}|)$$

دومین معیار کیفیت گزارشگری مالی از رابطه^(۳) که به وسیله مک نیکلز و استابن (۲۰۰۸) ارائه شد به دست می‌آید. این محققان درآمد اختیاری را به عنوان یک معیار از مدیریت سود در نظر گرفتند.

$$\Delta AR_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta Sales_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (3)$$

در این مدل $\Delta AR_{i,t}$ تغییر سالانه در حساب‌های دریافتی شرکت i در سال t است. $\Delta Sales_{i,t}$ بیانگر تغییر سالانه در درآمد فروش شرکت i در سال t است. کلیه‌ی این متغیرها با استفاده از کل دارایی‌های در پایان دوره قبل مقایس بندی شده‌اند. این مدل نیز به صورت مقطعی برآورد می‌گردد. درآمد اختیاری جز خطای این معادله است و بیانگر آن قسمت از تغییر در حساب‌های دریافتی است که رشد فروش قادر به توضیح آن نیست. بنابراین دومین معیار کیفیت گزارشگری مالی، قدرمطلق جز خطای ضرب در ۱- خواهد بود.

هرچه این مقدار بزرگتر باشد، کیفیت گزارشگری مالی بیشتر است

$$(\text{FRQ\_MNST}_{i,t} = -|\varepsilon_{i,t}|)$$

سومین معیار کیفیت گزارشگری مالی در این پژوهش براساس مدل کیفیت اقلام تعهدی فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵) اندازه‌گیری می‌شود که به صورت رابطه^(۴) تخمین زده می‌شود.

$$\begin{aligned} WCA_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 CFO_{i,t-1} + \beta_2 CFO_{i,t} + \beta_2 CFO_{i,t+1} \\ & + \beta_4 \Delta Sales_{i,t} + \beta_5 PPE_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \end{aligned} \quad (4)$$

در این مدل $WCA_{i,t}$ اقلام تعهدی سرمایه درگردش است که به صورت تغییر در دارایی‌های جاری غیرنقد منهای تغییر در بدھی‌های جاری محاسبه می‌شود. $CFO_{i,t-1}$ ، $CFO_{i,t}$ و $CFO_{i,t+1}$ وجه نقد عملیاتی هستند. $\Delta Sales_{i,t}$ تغییر در درآمد و $PPE_{i,t}$ بیانگر اموال ماشین الات و تجهیزات است. به منظور همگن سازی، کلیه متغیرها بر کل دارایی‌های دوره قبل تقسیم می‌شوند. پس از برآورد این مدل به صورت مقطعی، جز خطای آن

نشان دهنده تغییر در اقلام تعهدی سرمایه در گردش است که توسط وجه نقد دوره قبل، جاری و دوره بعد توضیح داده نمی‌شود. بنابراین سومین معیار کیفیت گزارشگری مالی قدرمطلق جز باقیمانده ضرب در ۱- است. هرچه این مقدار بزرگتر باشد، کیفیت گزارشگری مالی بیشتر است

$$\cdot (FRQ_{DD,i,t} = -|\varepsilon_{i,t}|)$$

درنهایت، چهارمین معیار کیفیت گزارشگری مالی، $Aggreg_{i,t}$ به صورت متوسط مقدار استاندارد شده این سه معیار محاسبه می‌شود. هرچه این مقدار بیشتر باشد، کیفیت گزارشگری مالی بیشتر است.

سررسید بدھی

به منظور بررسی نقش سررسید بدھی در کارایی سرمایه‌گذاری، متغیر STDebt در نظر گرفته شده که به صورت نسبت بدھی کوتاه مدت (بدھی که در طی یک سال تسویه می‌شود) به کل بدھی محاسبه می‌گردد. دلیل استفاده از این نسبت به عنوان معیاری برای اندازه‌گیری سررسید بدھی این است که هرچه میزان استفاده از بدھی کوتاه مدت بیشتر باشد، در واقع سررسید بدھی‌های یک شرکت کوتاه‌تر است.

متغیرهای کنترلی

بر اساس ادبیات موضوع و پیشینه پژوهش، متغیرهای کنترلی این پژوهش به شرح زیر است:

- $LnSales_{i,t}$: لگاریتم طبیعی فروش شرکت i در سال t ، که به عنوان معیاری برای اندازه شرکت در نظر گرفته شده است.
- $Tang_{i,t}$: نسبت دارایی ثابت مشهود به کل دارایی شرکت i در سال t .
- $StdCFO_{i,t}$: انحراف استاندارد وجه نقد از سال $t-2$ تا t برای شرکت i .
- $StdSales_{i,t}$: نوسان فروش از سال $t-2$ تا t برای شرکت i .
- $QTobin_{i,t}$: نسبت ارزش بازار حقوق صاحبان سهام به اضافه ارزش دفتری بدھی‌ها تقسیم بر ارزش دفتری دارایی‌های شرکت i در سال t ، که به منظور اندازه‌گیری فرصت‌های رشد در مدل وارد می‌شود.

• $\text{Loss}_{i,t}$: متغیر ساختگی است که برای کنترل گزارش زیان شرکت وارد شده است. این متغیر برابر با ۱ است اگر سود خالص قبل از اقلام غیرمترقبه شرکت از سال t منفی باشد و در غیراینصورت برابر با صفر درنظر گرفته می‌شود.

• $P_{i,t}$: بحران مالی شرکت i در سال t ، که بهمنظور کنترل کردن ریسک ورشکستگی شرکت در نظر گرفته می‌شود و در این پژوهش بدین منظور از معیار بحران مالی پور حیدری و کوپایی (۱۳۸۹) به شرح رابطه (۵) استفاده شده است:

$$P = 3.20785K_1 + 1.80384K_2 + 1.61363K_3 + 0.50094K_4 + 0.16903K_5 - 0.39709K_6 - 0.12505K_7 + 0.33849K_8 + 1.42363K_9 \quad (5)$$

K_1 : نسبت سود قبل از بهره و مالیات به کل دارایی؛ K_2 : سود و زیان انباسته به کل دارایی؛ K_3 : نسبت سرمایه در گردش به کل دارایی؛ K_4 : نسبت حقوق صاحبان سهام به کل بدھی؛ K_5 : نسبت سود قبل از بهره و مالیات به فروش؛ K_6 : نسبت دارایی‌های جاری به بدھی‌های جاری؛ K_7 : نسبت سود خالص به فروش؛ K_8 : نسبت کل بدھی به کل دارایی و K_9 : اندازه شرکت است.

• $\text{CFO-ATA}_{i,t}$: نسبت وجه نقد عملیاتی به متوسط کل دارایی‌ها شرکت i در سال t ، این متغیر در نظر گرفته شده تا اثر وجه نقد بر کارایی سرمایه‌گذاری سنجیده شود.

مدل‌های پژوهش

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های اول و دوم براساس پژوهش گماریز و بلاستا (۲۰۱۳) از رابطه (۶) به شرح زیر استفاده شده است:

$$\begin{aligned} \text{InvEff}_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \text{FRQ}_{i,t} + \beta_2 \text{STDDebt}_{i,t} + \beta_3 \text{LnSales}_{i,t} \\ & + \beta_4 \text{Tang}_{i,t} + \beta_5 \text{StdCFO}_{i,t} + \beta_6 \text{StdSales}_{i,t} \\ & + \beta_7 \text{QTobin}_{i,t} + \beta_8 \text{Loss}_{i,t} + \beta_9 P_{i,t} \\ & + \beta_{10} \text{CFO\_ATA}_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \end{aligned} \quad (6)$$

توضیح هر کدام از متغیرها در قسمت متغیرهای پژوهش بیان شده است. از آنجایی که فرضیه اول و دوم این پژوهش به ترتیب پیش بینی می‌کنند که کیفیت گزارشگری

مالی (FRQ) و سرسید بدھی (STDebt)، کارایی سرمایه گذاری (InvEff) را بهبود می-بخشند، انتظار بر این است که β_1 و β_2 مثبت و معنی دار باشند.

پس از بررسی اثر کیفیت گزارشگری مالی و بدھی کوتاه مدت بر کارایی سرمایه-گذاری، در فرضیه سوم تحلیل قلبی گسترش می‌یابد تا بررسی شود که آیا اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه گذاری در نتیجه کاهش سرسید بدھی (استفاده بیشتر از بدھی کوتاه مدت) تقویت می‌شود یا تضعیف می‌گردد. به این منظور، یک متغیر تعاملی برای کیفیت گزارشگری مالی (FRQ) و متغیر ساختگی سرسید بدھی (DumSTDebt) اضافه شده است:

$$\begin{aligned} \text{InvEff}_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \text{FRQ}_{i,t} + \beta_2 \text{STDebt}_{i,t} + \beta_3 \text{FRQ}_{i,t} \\ & * \text{DumSTDebt}_{i,t} + \beta_4 \text{LnSales}_{i,t} \\ & + \beta_5 \text{Tang}_{i,t} + \beta_6 \text{StdCFO}_{i,t} \\ & + \beta_7 \text{StdSales}_{i,t} \beta_8 \text{QTobin}_{i,t} + \beta_9 \text{Loss}_{i,t} \\ & + \beta_{10} \text{Z}_{i,t} + \beta_{11} \text{CFO\_ATA}_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \end{aligned} \quad (V)$$

در رابطه (V)، $\text{FRQ}^* \text{DumSTDebt}$ یانگر اثر تعاملی است. DumSTDebt یک متغیر ساختگی است. در صورتی که نسبت بدھی کوتاه مدت به کل بدھی یک شرکت از میانگین این نسبت برای کل شرکت‌ها بزرگتر باشد، برابر با ۱ است. در غیر این صورت ارزشی برابر با صفر می‌گیرد. از این رو در این مدل، β_1 نشان دهنده اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه گذاری برای شرکت‌هایی است که کمتر از بدھی کوتاه مدت استفاده کرده‌اند (نسبت بدھی کوتاه مدت به کل بدھی در آن‌ها کمتر از میانگین است). و جمع ضرایب اثر اصلی و تعاملی، $\beta_1 + \beta_3$ ، یانگر اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه گذاری برای شرکت‌های است که سهم بیشتری بدھی کوتاه مدت دارند (نسبت بدھی کوتاه مدت به کل بدھی در آن‌ها از میانگین بیشتر است). بنابراین اگر با افزایش استفاده از بدھی کوتاه مدت، اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه گذاری تقویت شود، β_3 مثبت و معنادار است.

در این مطالعه برای آزمون فرضیه‌ها از روش داده‌های ترکیبی استفاده شده است. برای انتخاب بین روش داده‌های تابلویی و تلفیقی از آزمون F لیم استفاده شده است. اگر داده‌های تابلویی پذیرفته شود، برای بررسی این موضوع که آیا عرض از مبدأ بصورت اثرات ثابت است یا اینکه در ساختار واحد‌های مقطعی (شرکت‌ها) به صورت تصادفی عمل می‌کند از آماره هاسمن استفاده می‌شود. تکیه بر نتایج آماری بدون توجه به پیش فرض‌های

مدل رگرسیون از اعتبار چندانی برخوردار نیست و نمی‌توان از آن برای تصمیم‌گیری‌ها استفاده کرد، بنابراین قبل از انجام هر گونه تفسیر نتایج رگرسیون باید برای تصدیق نتایج، مفروضات مدل را بررسی کرد. با توجه به اینکه در این پژوهش از روش رگرسیون داده‌های ترکیبی استفاده شده است، در مواردی که از داده‌های ترکیبی استفاده می‌شود از مفروضات مدل رگرسیون، دو فرض ناهمسانی واریانس و فرض نبود خودهمبستگی بین جملات خطاب موضوعیت پیدا می‌کند. در این پژوهش از مدل‌های رگرسیون خطی و داده‌های ترکیبی استفاده می‌شود. در پژوهش حاضر از نسخه ۷ نرم افزار Eviews استفاده شده است. نسخه‌ی مذکور، در هنگام اجرای آزمون‌های رگرسیونی، امکان فعال سازی روشنحداقل مربعات تعیین یافته (GLS) و ماتریس کواریانس وایت با وزن Cross Section را دارد. لذا پس از اجرای آزمون، مشکل ناهمسانی واریانس، وجود نخواهد داشت. برای بررسی عدم خودهمبستگی در نتایج مدل رگرسیونی از آزمون دوربین – واتسون استفاده شده است.

جامعه آماری این پژوهش کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است دوره‌ی زمانی مورد پژوهش یک دوره‌ی زمانی ۶ ساله بر اساس صورت‌های مالی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ می‌باشد. برای نمونه‌گیری از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است. بدین منظور کلیه شرکت‌های عضو جامعه آماری که دارای ویژگی‌های زیر باشند انتخاب شده‌اند:

۱. سال مالی آنها منتهی به ۲۹ اسفند باشد.
  ۲. داده‌های مورد نیاز آنها در دسترس باشد.
  ۳. شرکت‌های سرمایه‌گذاری یا واسطه‌گری یا بانک نباشد.
  ۴. در خلال دوره مورد بررسی، پایان سال مالی تغییر نکند.
- پس از اعمال ویژگی‌های فوق در نهایت ۱۰۴ شرکت (۶۲۵ سال-شرکت) به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند.

روشهای گردآوری داده‌ها

جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز این پژوهش به دو روش کتابخانه‌ای و استناد‌کاوی انجام گرفته است. از روش کتابخانه‌ای برای جمع‌آوری اطلاعات در زمینه ادبیات و پیشینه پژوهش استفاده گردید. لذا با مطالعه کتب و مقالات و جستجو در سایت‌های اینترنتی، اطلاعات مورد نیاز جمع‌آوری شد. جهت جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز برای آزمون فرضیه‌ها از روش استناد کاوی استفاده گردید. این کار با استفاده از نرم‌افزارهای تدبیرپرداز و ره‌آورد نوین و سایت‌های اینترنتی مدیریت پژوهش، سازمان بورس اوراق بهادار صورت پذیرفته است. همچنین برای آمده‌سازی متغیرهای لازم جهت استفاده در مدل‌های مربوط به آزمون فرضیه‌ها، از نرم افزار صفحه گسترده (اکسل) و جهت انجام تحلیل‌های نهایی، از نسخه ۷ نرم افزار Eviews استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

همان گونه که بیان شده، در این پژوهش متغیر کارایی سرمایه‌گذاری و کیفیت گزارشگری مالی هر کدام به صورت جز خطای یک معادله رگرسیونی که به صورت مقطعي برآورد شدن، محاسبه گردیدند. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای روابط ۱ تا ۴ که از جز خطای این معادلات متغیرهای کارایی سرمایه‌گذاری و کیفیت گزارشگری مالی محاسبه شد و سایر متغیرهای روابط ۶ و ۷ که برای آزمون فرضیات پژوهش استفاده شدند، در نگاره (۱) ارایه شده است. همانگونه که مشخص است میانه و میانگین متغیرها ارقامی نزدیک به هم هستند که داده‌ها تقریباً از توزیع نرمال برخوردارند. همچنین اطلاعات مربوط به پیشینه و کمینه هر متغیر در جدول بیان شده که به دلیل زیاد بودن تعداد متغیرها توضیح بیشتر در این ارتباط از حوصله این بحث خارج است.

نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

پس از محاسبه معیارهای کارایی سرمایه‌گذاری و کیفیت گزارشگری مالی به صورت جز خطای یک معادله رگرسیونی که به صورت مقطعي برآورد شدن، فرضیه‌های پژوهش مورد آزمون قرار گرفت. در فرضیه اول پژوهش به بررسی تاثیر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری و در فرضیه دوم به تاثیر سرسید بدھی بر کارایی سرمایه‌گذاری پرداخته شده است. برای آزمون این دو فرضیه از یک الگو استفاده شد. نتایج برآشش این

الگو در نگاره(۲) نشان داده شده است. مقدار احتمال برای F لیمر در مورد برازش این الگو با توجه به هرچهار معیار کیفیت گزارشگری مالی تقریباً صفر است($P < 0,05$). این مقدار نشان می‌دهد که برای بررسی این اثرات بایستی از روش داده‌های تابلویی استفاده شود. مقدار احتمال برای آزمون هاسمن نیز در هر چهار مورد، تقریباً صفر ($0,000$) است که این مقدار حاکی از استفاده از روش اثرات ثابت می‌باشد. بنابراین آزمون رگرسیون این الگو برای هرچهار معیار کیفیت گزارشگری مالی باید با روش داده‌های تابلویی-اثرات ثابت انجام شود. سطح معناداری F فیشر در مورد برازش مدل اول با توجه به هرچهار معیار کیفیت گزارشگری مالی تقریباً برابر با صفر($0,000$) است. بنابراین کل مدل رگرسیونی معنی دار می‌باشد. به عبارت دیگر کلیه ضرایب متغیرهای مستقل و کنترلی همزمان صفر نمی‌باشد. ضریب همبستگی مدل در مورد هر چهار معیار بین ۱۲ تا ۲۱ درصد است که این ارقام نشان دهنده میزان درصد تغییرات متغیر وابسته است که توسط متغیرهای مستقل توضیح داده می‌شود. با توجه به آماره دوربین واتسون که در نگاره(۱) ارایه شده، در کلیه موارد، این آماره بین ۱,۵ تا ۲,۵ قرار گرفته است. بنابراین فرض وجود خود همبستگی رد می‌شود. ضریب کیفیت گزارشگری مالی در هر چهار الگو مثبت و به استثنای الگوی دوم در سه الگوی دیگر از لحظ آماری معنادار است. از این رو به استناد نتایج حاصل شده از برازش الگوی KASZ، DD و Aggreg باشد گفت که دلیلی بر رد فرضیه اول وجود ندارد و در واقع می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش کیفیت گزارشگری مالی، کارایی سرمایه-گذاری افزایش می‌یابد. ضریب متغیر STDebt نیز در هر چهار الگو مثبت و معنادار است. بنابراین دلیلی بر رد فرضیه دوم این پژوهش نیز وجود ندارد. به بیان دیگر با افزایش میزان استفاده از بدھی کوتاه مدت (کاهش سطح سرسید بدھی‌های شرکت)، کارایی سرمایه-گذاری افزایش می‌یابد.

نگاره(۱): نتایج آمار توصیفی

متغیر	نماد	کمینه	بیشینه	میانگین	میانه	انحراف معیار
کل سرمایه‌گذاری	Investmet	-۰,۶۱	۱,۵۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۱	۰,۱۵
نرخ تغییر در فروش شرکت	SalesGrowth _{i,t-}	-۰,۹۴	۱۰,۸۷	۰,۲۰	۰,۱۵	۰,۶۵
کل اقلام تعهدی	TA	-۳,۶۵	۵,۰۸	۰,۱۰	۰,۰۶	۰,۳۴
تغییر در درآمد	ΔSales	-۲,۰۶	۱,۷۷	۰,۱۲	۰,۱۰	۰,۲۶
ماشین‌آلات و تجهیزات	PPE	۰,۰۰	۱,۸۳	۰,۲۹	۰,۲۴	۰,۲۲
تغییر در وجه نقد عملیاتی	CFOΔ	-۰,۴۷	۰,۶۹	۰,۰۹	۰,۰۷	۰,۱۴
تغییر سالانه در حساب‌های دریافتی	ΔAR	-۰,۵۱	۴,۹۰	۰,۰۶	۰,۰۳	۰,۲۳
اقلام تعهدی سرمایه در گردش	WCA	-۱,۷۰	۱,۴۴	۰,۰۰	۰,۰۰	-۱,۷۰
وجه نقد عملیاتی	CFO	-۰,۹۵	۰,۵۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۱۵
سررسید بدھی	STDDebt	۰,۲۹	۰,۹۹	۰,۸۶	۰,۹۱	۰,۱۲
لگاریتم طبیعی فروش شرکت	LNSale	۱۰,۲۲	۱۸,۴۹	۱۳,۲۷	۱۳,۱۳	۱,۳۵
نسبت دارایی ثابت مشهود به کل دارایی	Tang	۰,۰۰	۰,۸۷	۰,۲۵	۰,۲۱	۰,۱۷
انحراف استاندارد وجه نقد	StdCFO	۲۸۴,۳۶	۷۵۱۶۳۱۴	۱۵۵۵۶۵	۳۰۵۷۸	۵۳۰۶۱۲
نوسان فروش	StdSale	۷۴۰,۱۸	۱۵۷۲۴۳۴۰	۳۲۲۳۸۹۹	۶۳۱۳۱	۱۲۸۲۵۰۱
توپین Q	QTobin	۰,۰۴	۵,۰۷	۰,۶۶	۰,۵۰	۰,۵۶
معیار بحران مالی شرکت	P	۴,۰۰	۴۳,۸۸	۲۰,۳۹	۲۰,۲۱	۲,۶۲
نسبت وجه نقد عملیاتی به متوسط کل دارایی‌ها	CFO-ATA	-۰,۴۷	۰,۶۹	۰,۰۹	۰,۰۷	۰,۱۴

نگاره(۲): نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های اول و دوم

InvEff _{i,t} = $\beta_0 + \beta_1 FRQ_{i,t} + \beta_2 STDebt_{i,t} + \beta_3 LnSales_{i,t}$ + $\beta_4 Tang_{i,t} + \beta_5 StdCFO_{i,t} + \beta_6 StdSales_{i,t} + \beta_7 QTobin_{i,t}$ + $\beta_8 Loss_{i,t} + \beta_9 P_{i,t} + \beta_{10} CFO\_ATA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$				
Aggreg	DD	MNST	KASZ	
(-, -, -, -, 149)	(-, -, -, -, 285)	(-, -, 11, 0, 56)	(-, 473, -, -, 0, 0, 9)	کیفیت گزارشگری مالی (احتمال)
(-, 0, 25, 0, 0, 97)	(-, 0, 27, 0, 0, 90)	(-, 0, 38, 0, 0, 92)	(-, 0, 60, 0, 0, 84)	(-)STDebt
(-, 30, 4, -, 0, 0, 6)	(-, 627, -, 0, 0, 2)	(-, 30, 9, -, 0, 0, 6)	(-, 542, -, 0, 0, 3)	(-)LNSale
(-, -, 0, 0, 0, 258)	(-, 0, 0, 0, 0, 240)	(-, 0, 0, 0, 0, 260)	(-, 0, 0, 0, 0, 256)	(-)Tang
-2,34*10^-8 (-, 177)	-2,54*10^-8 (-, 131)	-2,38*10^-8 (-, 176)	-2,45*10^-8 (-, 164)	(-)StdCFO
1,25*10^-8 (-, 0, 85)	1,15*10^-8 (-, 1, 01)	1,32*10^-8 (-, 0, 74)	1,36*10^-8 (-, 0, 65)	(-)StdSale
(-, 7, 1, 0, 0, 4)	(-, 317, 0, 0, 9)	(-, 723, 0, 0, 3)	(-, 6, 05, 0, 0, 5)	(-)QTobin
(-, 0, 0, 3, -, 0, 0, 51)	(-, 0, 30, 0, 0, 36)	(-, 0, 0, 2, 0, 0, 53)	(-, 0, 0, 2, 0, 0, 54)	(-)LOSS
(-, 7, 27, 0, 0, 0)	(-, 751, 0, 0, 0)	(-, 742, 0, 0, 0)	(-, 8, 28, 0, 0, 0)	(-)P
(-, 9, 0, 4, 0, 0, 4)	(-, 811, 0, 0, 0)	(-, 949, 0, 0, 2)	(-, 8, 53, 0, 0, 7)	CFO- (-)ATA
0,152	0,215	0,130	0,12	R ² تعدیل شده
(-, 0, 0, 0, 12, 159)	(-, 0, 0, 0, 17, 996)	(-, 0, 0, 0, 10, 279)	(-, 0, 0, 0, 9, 679)	F (-)Fisher (احتمال)
(-, 0, 0, 0, 1, 951)	(-, 0, 0, 0, 1, 610)	(-, 0, 0, 0, 2, 041)	(-, 0, 0, 0, 2, 044)	F (-)Limer (احتمال)
(-, 0, 0, 0, 47, 107)	(-, 0, 0, 0, 44, 929)	(-, 0, 0, 0, 47, 685)	(-, 0, 0, 0, 50, 688)	آزمون هاسمن
1,611	1,69	1,596	1,595	دوربین واتسون

در فرضیه سوم به بررسی اثر تعاملی کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی بر کارایی سرمایه‌گذاری پرداخته شده است. با توجه به نتایج حاصل از برآذش الگوی اول با استفاده از معیارهای MNST، DD و Aggreg این نتیجه گرفته شد، که کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری اثر مثبت دارد. این سه الگو قدرت توضیح دهنگی (ضریب تعیین تعديل شده) بزرگتری نسبت به الگویی که از معیار KASZ (به منظور اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی) استفاده شد دارند. بنابراین برای آزمون فرضیه سوم یعنی این که آیا اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری تحت تاثیر کاهش سطح سرسید بدھی شرکت تقویت می‌شود یا خیر؛ صرفا از سه معیار DD، MNST و Aggreg استفاده شد. به منظور بررسی اثر تعاملی کیفیت گزارشگری و سرسید بدھی بر کارایی سرمایه‌گذاری یک متغیر ساختگی وارد مدل شد تا این گونه تفاوت اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری در بین شرکت‌هایی که بیشتر از بدھی کوتاه مدت استفاده می‌کنند (سرسید بدھی‌های آنها کوتاه‌تر است) و سایر شرکت‌ها بررسی شود. نتایج آزمون این فرضیه در نگاره (۳) نشان داده شده است. نتایج آزمون‌های F لیمر و هاسمن نشان می‌دهد که آزمون باید به روش داده‌های تابلویی-اثرات ثابت انجام شود. مقدار آماره دوربین-واتسون محاسبه شده برای مدل دوم در مورد هر سه معیار کیفیت گزارشگری مالی، در بازه ۱,۵ تا ۲,۵ قرار گرفته، بنابراین فرض وجود خودهمبستگی رد می‌شود. از آنجایی که احتمال آماره‌ی F فیشر محاسبه شده، تقریباً صفر است (۰,۰۰۰)، بنابراین مدل رگرسیونی برآذش شده معنادار است. پس می‌توان از لحاظ آماری به نتایج حاصل از برآذش این مدل اعتماد کرد. ارقام مربوط به ضریب تعیین تعديل شده نیز نشان می‌دهد که در مورد هر سه معیار، متغیرهای مستقل و کنترلی در حدود ۱۳ تا ۲۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند.

نگاره (۳): نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه سوم

$\text{InvEff}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{FRQ}_{i,t} + \beta_2 \text{STDebt}_{i,t} + \beta_3 \text{FRQ}_{i,t} * \text{DumSTDebt}_{i,t}$ $+ \beta_4 \text{LnSales}_{i,t}$ $+ \beta_5 \text{Tang}_{i,t} + \beta_6 \text{StdCFO}_{i,t} + \beta_7 \text{StdSales}_{i,t} + \beta_8 \text{QTobin}_{i,t}$ $+ \beta_9 \text{Loss}_{i,t} + \beta_{10} \text{P}_{i,t} + \beta_{11} \text{CFO\_ATA}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$			
Aggreg	DD	MNST	
(-, ۰, ۴۰۱)	(-, ۰, ۳۷۰)	(-, ۰, ۱۰۹)	FRQ (احتمال)
(-, ۰, ۳۴)	(-, ۰, ۰۴۹)	(-, ۰, ۰۸۲)	STDebt (احتمال)
(-, ۰, ۰۸) - (-, ۰, ۲۶۷)	(-, ۰, ۰۴۴) - (-, ۱۱۵)	(-, ۰, ۰۵۴)	FRQ (احتمال) * DumSTDebt
(-, ۰, ۳۲۸) - (-, ۰, ۰۰۵)	(-, ۰, ۰۰۱) - (-, ۰, ۰۰۲)	(-, ۰, ۰۰۶)	LNSale (احتمال)
(-, ۰, ۰۰) - (-, ۰, ۲۵۱)	(-, ۰, ۰۰) - (-, ۰, ۲۳۴)	(-, ۰, ۰۰) - (-, ۰, ۲۶۰)	Tang (احتمال)
(-, ۰, ۲۴۷) - (-, ۰, ۰۰*) 10^-8	(-, ۰, ۱۵۱) - (-, ۰, ۴۱*) 10^-8	(-, ۰, ۱۹۴) - (-, ۰, ۹۲*) 10^-8	StdCFO (احتمال)
(-, ۰, ۱۲۲) 1, ۱۲*10^-8	(-, ۰, ۱۱۱) 1, ۱۱*10^-8	(-, ۰, ۰۸۲) 1, ۲۹*10^-8	StdSale (احتمال)
(-, ۰, ۶۴۷) 0, ۰۰۴	(-, ۰, ۲۶۲) 0, ۰۱۰	(-, ۰, ۷۳۴) 0, ۰۰۳	QTobin (احتمال)
(-, ۰, ۰۰۵) - (-, ۰, ۰۴۸)	(-, ۰, ۰۳۵) - (-, ۰, ۰۳۵)	(-, ۰, ۰۰۲) - (-, ۰, ۰۵۲)	LOSS (احتمال)
(-, ۰, ۸۳۵) 0, ۰۰۰	(-, ۰, ۷۶۵) 0, ۰۰۰	(-, ۰, ۷۶۹) 0, ۰۰۰	P (احتمال)
(-, ۰, ۸۳۳) - (-, ۰, ۰۰۸)	(-, ۰, ۶۹۳) 0, ۰۱۴	(-, ۰, ۹۳۸) 0, ۰۰۳	CFO-ATA (احتمال)
0, ۱۶۲	0, ۲۲۲	0, ۱۲۹	R^2 تعدیل شده
(-, ۰, ۰۰) 11, ۸۹	(-, ۰, ۰۰) ۱۷, ۱۰	(-, ۰, ۰۰) ۹, ۳۴۵	آماره F فیشر (احتمال)
(-, ۰, ۰۰) 1, ۸۶۳	(-, ۰, ۰۰) 1, ۵۷۰	(-, ۰, ۰۰) ۲, ۰۳۵	F لیمر (احتمال)
(-, ۰, ۰۰) ۴۹, ۲۳۱	(-, ۰, ۰۰) ۵۰, ۵۹	(-, ۰, ۰۰) ۴۷, ۷۴	آزمون هاسمن
1, ۶۰۳	1, ۶۷۳	1, ۵۹	دوربین واتسون

در این مدل، β_1 نشان دهنده اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری برای شرکت‌هایی است که سرسید بدھی کوتاه تری دارند و جمع ضرایب اثر اصلی و تعاملی، $\beta_1 + \beta_3$ ، بیانگر اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری برای شرکت‌هایی است که سرسید بدھی آن‌ها طولانی‌تر است. همان‌گونه که از نتایج ارایه-

شده در نگاره مشخص است، β_3 منفی و در مورد دو معیار DD و Aggreg معنی دار است. بنابراین مشخص است که اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری برای شرکت‌هایی که سرسید بدھی کوتاه‌تری دارند از شرکت‌هایی است که سرسید بدھی آن‌ها طولانی‌تر است. بنابراین به استناد نتایج آماری می‌توان گفت بدھی برای رد فرضیه سوم این پژوهش مبنی بر اینکه هرچه سرسید بدھی کوتاه‌تر باشد، تاثیر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری ضعیف‌تر است وجود ندارد. این موضع را می‌توان بدین گونه توجیه کرد که اطلاعات خصوصی که در نتیجه وجود بدھی کوتاه مدت به اعتبار دهنده‌گان مخابره می‌شود، جایگزین اطلاعات عمومی که از کیفیت بالای گزارشگری مالی حاصل می‌شود هستند. یعنی با افزایش بدھی کوتاه مدت، نظارت اعتبار دهنده‌گان بر شرکت بیشتر می‌شود و اطلاعات بیشتری از طریق آنان منعکس می‌گردد و این گونه از اهمیت اطلاعاتی که گزارشگری با کیفیت ارائه می‌دهد کاسته می‌شود. به گونه‌ای که در شرکت‌هایی که سطوح سرسید بدھی کوتاه‌تر است، تاثیر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری ضعیف‌تر است.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش به بررسی تاثیر کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی بر کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران برای دوره‌ی زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ پرداخته شد. طبق مبانی نظری با افزایش کیفیت گزارشگری مالی عدم تقارن اطلاعاتی میان سرمایه‌گذاران و مدیران کاهش می‌یابد. همچنین با استفاده از بدھی کوتاه مدت به دلیل افزایش تناب و تجدید قراردادهای بدھی و افزایش نظارت اعتبار دهنده‌گان بر شرکت عدم تقارن اطلاعاتی میان اعتبار دهنده‌گان و مدیران کاهش می‌یابد. بنابرایی این دو مکانیسم به دلیل کاهش عدم تقارن اطلاعاتی منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری می‌شوند. نتایج پژوهش با این مبانی سازگار بود و نشان داد که هرچه کیفیت گزارشگری مالی بالاتر باشد و همینطور هرچه بدھی‌های کوتاه مدت سهم بیشتری در کل بدھی‌های شرکت داشته باشند، کارایی سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابد. اثربخشی کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری دارد به طور گسترده در پژوهش‌های قبلی مورد بررسی قرار گرفته است (چن و همکاران، ۲۰۱۳؛ بیدل و همکاران، ۲۰۰۹؛ وردی، ۲۰۰۶؛ خدابی و یحیایی، ۱۳۸۹؛ مدرس و حصارزاده، ۱۳۸۷) و نتایج این

پژوهش نیز تاییدی بر نتایج قبلی بود. اما آنچه که نتایج این پژوهش بر پیکره ادبیات مربوط به کارایی سرمایه‌گذاری افروز، اثربخش است که سرسید بدھی یا به بیانی دیگر میزان بدھی-های کوتاه مدت شرکت بر کارایی سرمایه‌گذاری دارند. در این ارتباط پژوهش‌های اندکی در سایر کشورها همچون گماریز و بلاستا(۲۰۱۳) انجام گرفته است و نتایج این پژوهش نیز سازگار با نتیجه‌ی این تحقیق است. اهمیت این نتایج در این است که به مدیران، اعتباردهندگان و محققان در فهم پامدهای اقتصادی سیاست‌های مالی و حسابداری شرکت در رابطه با تصمیمات سرمایه‌گذاری کمک می‌کند. علاوه بر اثربخشی گزارشگری مالی و سرسید بدھی بر کارایی سرمایه‌گذاری دارند، در این پژوهش به بررسی اثر تعاملی این دو متغیر نیز پرداخته شد. همانگونه که بیان شد، بر طبق مبانی نظری از یک سو می‌توان انتظار داشت که با کاهش سرسید بدھی، رابطه کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری تضعیف شود. این در صورتی است که اطلاعات عمومی تهیه شده توسط گزارشگری مالی با کیفیت و اطلاعات خصوصی ناشی از قراردادهای بدھی کوتاه مدت قابل جایگزینی باشند. از سوی دیگر در صورتی که این اطلاعات عمومی و خصوصی مکمل باشند، می‌توان انتظار داشت که با کاهش سرسید بدھی رابطه مذکور تقویت شود. اما در این پژوهش با تکیه بر نتایج پژوهش‌های قبلی همانند گماریز و بلاستا(۲۰۱۳) که نشان دادند کیفیت گزارشگری مالی و سرسید بدھی سازوکارهای تا حدودی جایگزین در افزایش کارایی سرمایه‌گذاری هستند، فرضیه سوم بدین صورت مطرح شد که هرچه میزان استفاده از بدھی کوتاه مدت بیشتر باشد، اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری ضعیف‌تر است. نتایج پژوهش دلیلی بر رد این فرضیه ارائه نداد و نتایج برآنش مدل نشان داد که اثر کیفیت گزارشگری مالی بر کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی که سرسید بدھی‌های آن‌ها کوتاه‌تر است، ضعیف‌تر بوده است. پس می‌توان استدلال کرد که اطلاعات خصوصی ناشی از قراردادهای بدھی و اطلاعات عمومی که در نتیجه کیفیت گزارشگری مالی بالاتر ایجاد می‌گردد تا حدودی جایگزین هستند و در شرکت‌هایی که نظارت اعتباردهندگان در نتیجه‌ی کوتاه بودن سرسید بدھی‌ها بر شرکت بیشتر است، اطلاعات بیشتری از طریق آنان به بازار منعکس می‌گردد و اینگونه از اهمیت اطلاعاتی که گزارشگری با کیفیت ارائه می‌دهد کاسته می‌شود.

با توجه به نتایج این پژوهش که نشان داد افزایش کیفیت گزارشگری مالی و کاهش سرسید بدھی، کارایی سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهند، پیشنهاد می‌شود نهادهای تدوین کننده استانداردهای حسابداری نظیر سازمان حسابرسی استانداردها را به سمتی پیش‌برند که منجر به افزایش کیفیت گزارشات مالی و به تبع آن کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و افزایش کارایی سرمایه‌گذاری گردد. به سرمایه‌گذاران نیز پیشنهاد می‌گردد به منظور اجتناب از ریسک بالاتر، در سهام شرکت‌هایی سرمایه‌گذاری نمایند که کیفیت گزارشگری مالی آن‌ها بالاتر و سهم سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت از کل بدھی در آن‌ها بیش‌تر باشد. به منظور انجام پژوهش‌های آتی نیز پیشنهاد می‌شود این پژوهش به تفکیک صنایع مختلف بورس انجام گیرد تا ویژگی‌های متفاوت صنایع و الزامات قانونی حاکم بر هر نوع خاص صنعت، در نظر گرفته شود و نتایج دقیق تری به دست آید. همچنین از آنجایی که افزایش کارایی سرمایه‌گذاری عاملی تاثیرگذار در افزایش ثروت شرکت و سهامداران است، اثر مکانیسم‌های دیگر همانند نقش حسابرس، سرمایه‌گذاران نهادی و یا حاکمیت شرکتی بر کارایی سرمایه‌گذاری مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- بادآور نهنده، یونس و وحید تقی زادی خانقاہ، (۱۳۹۲). بررسی ارتباط بین کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایه‌گذاری، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۲، صص ۴۲-۱۹.
- حاجیها، زهره و حسنعلی اخلاقی، (۱۳۹۱)، بررسی عوامل موثر بر ساختار سرسید بدھی شرکت: آزمون تجربی تئوری نمایندگی و تئوری اهرم، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۳۳، صص ۱۶۷-۱۴۷.
- حساس یگانه، یحیی و الهام امیدی (۱۳۹۳)، رابطه کیفیت اطلاعات حسابداری، تا خیر واکنش قیمت و بازدهی آتنی سهام، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۴۲، صص ۵۸-۳۱.
- خدایی وله زاقرد، محمد و منیره یحیایی (۱۳۸۹)، بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادر تهران، مجله حسابداری مدیریت، سال سوم، شماره ۵، صص ۱۵-۱.
- سلیمانی امیری، غلامرضا و زهرا فرشی، (۱۳۹۱). بررسی اثر تامین مالی از بانک‌ها و اهداف مالیاتی بر رابطه کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران، مجله دانش حسابداری، سال سوم، شماره ۱۱، صص ۸۳-۵۷.
- فروغی، داریوش و محسن صادقی، (۱۳۸۹)، رابطه محافظه‌کاری و کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادر تهران، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۲۷، صص ۱۵۸-۱۳۹.
- مدرس، احمد و رضا حصارزاده (۱۳۸۷)، رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادر، فصلنامه بورس اوراق بهادر، سال اول، شماره ۲، صص ۱۱۶-۸۵.
- Beatty, A , Joseph, W, Scott, J, (2007), The role of accounting quality in reducing investment inefficiency in the presence of private information and direct monitoring, working paper, The ohio state university.
- Berger, A., Udell, G.,(1998), The economics of small business finance: the roles of private equity and debt markets in the financial growth cycle, *Journal of Banking and Finance*, 22: 613-673

- Biddle, G., Hilary, G .(2006). Accounting quality and firm-level capital investment, *The Accounting Review*, 81: 963-982
- Bharath, S.T., Sunder, J., Sunder, S.V., 2008. Accounting quality and debt contracting.
The Accounting Review 83, 1–28.
- Bushman , R.M. Smith, A.J.,(2001). Financial accounting information and corporate governance, *Journal of Accounting and Economics*,32, 237-333
- Chang , X. Dasgupta, S., Hilary, G. (2009).The effect of auditor quality on financing decisions. *The Accounting Review*, 84(4): 1085-1117.
- Cheng, M. Dhaliwal, D. Zhang, Y. (2013). Does investment efficiency improve after the disclosure of material weaknesses in internal control over financial reporting?. *Journal of Accounting and Economics*, 56(1): 1-18
- Chen, F.,Hope, O.K, Li Q. AND Wang, X, (2010). Financial reporting quality and investment efficiency. www.ssrn.com
- Childs, P.D., Mauer, D.C.,Ott, S.H.,(2005), Interactions of financing and investment decisions: the effects of agency conflicts. *Journal of Financial Economics*. 76, 667-690.
- Fazzari, S., Hubbard, R.G. and Petersen, B. (1988).Financing constraints and corporate investment. Brookings Papers on Economic Activities, 1988(1): 141-206
- Flannery, M.J., (1986), Asymmetric information and risky debt maturity choice. *The Journal of Finance*, 419: 19-37
- Francis, J., LaFond, R., Olsson, P.M., Schipper, K., 2004. Cost of equity and earnings attributes. *The Accounting Review* 79, 967–1010.
- Gomariz, M, C. , Ballesta, J, P.(2013), Financial reporting quality, debt maturity and investment efficiency, *Journal of Banking & Finance*, www.elsevier.com/locate/jbf
- Gordon, M.J., (1992), The Neoclassical and a post Keynesian theory of investment, *Journal of Post Keynesian Economics*,14, 425-443.
- Hayashi. F., 1982, Tobins marginal q and average q: a neoclassical intertartion, *Econometrica*,50.213-224.
- Healy ,P,M., Palepu,K,G., (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: a review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics*, 31: 405-440
- Hope, O., Thomas, W.B., 2008. Managerial empire building and firm disclosure.
Journal of Accounting Research. 46, 591–626.

- McNichols, M., Stubben, S., (2008), Does earnings management affect firms investment decisions. *The Accounting Review*, 86: 1571-1603
- Myers, S.C., (1977). Determinants of corporate borrowing. *Journal of Financial Economics*, 5, 147-175.
- Verdi, R, S, (2006), Financial reporting quality and investment efficiency, working paper, Sloan School of Management, MIT.

